

Aan

Fractie Ouderenpartij Diemen

Onderwerp

Schriftelijke vragen Ouderenpartij Diemen inzake CBS-cijfers
overlijden na een val

Datum

2 januari 2020

Geachte leden van de fractie,

Op 5 december 2019 zijn er door uw fractie vragen gesteld naar aanleiding van de cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) over het overlijden na een val. U geeft aan verontrust te zijn door de cijfers en graag meer duidelijkheid te krijgen over de situatie in de gemeente Diemen.

De cijfers die u beschrijft van het CBS zijn de volgende:

Volgens de cijfers van het CBS overlijden er elke dag gemiddeld 13 Nederlanders na een val. Ruim driekwart van deze doden was 80 jaar of ouder. Vorig jaar kwamen 4628 personen om na een val. Dit is een stijging van 15 procent ten opzichte van 2017. Als reden wordt de toenemende vergrijzing genoemd, maar ook het langer thuis wonen en inname van medicatie. Het aantal ziekenhuisopnamen na een val schommelt tussen 66.000 en 70.000, waarvan 40 procent in de leeftijdsgroep 80-plus. In 2018 overleden 714 inwoners, na meer dan dertig dagen na een val, als gevolg van complicaties (en niet inbegrepen bij de 4628 overledenen door accidentele val).

In een apart bestand "Ziekenhuisopnamen na accidentele val, regionaal", zijn ook cijfers over Diemen te vinden. In 2017 zouden er per 10.000 inwoners 36,4 mannen en 48,6 vrouwen na een val zijn opgenomen. Uitgaande van 30.000 inwoners in Diemen, zou het gaan om ca. 109 mannen en 146 vrouwen. Onder 65- tot 80 jarigen zou het gaan om 74 mannen en 75 vrouwen per 10.000 inwoners binnen die leeftijdscategorie. Bij 80 jaar en ouder neemt het CBS 251,6 mannen en 444 vrouwen per 10.000 inwoners binnen die leeftijdscategorie.

Naar aanleiding van voorstaande cijfers richt u zich tot het college met de volgende vragen:

1. Heeft u kennisgenomen van dit bericht en de cijfers?

Het college heeft net als u kennis genomen van dit bericht dat nadrukkelijk een plaats heeft gekregen in de landelijke berichtgeving. Net als u vinden wij dit verontrustende cijfers.

2. Kunt u de cijfers voor Diemen onderschrijven of corrigeren?

We kunnen deze cijfers voor Diemen niet onderschrijven of corrigeren, omdat wij zelf niet over de actuele cijfers voor ziekenhuisopname na accidentele val beschikken.

Echter moeten gemeenten wel op de hoogte blijven van de gezondheid van hun inwoners vanuit de Wet publieke gezondheid. Daarom onderzoekt de GGD de gezondheid, leefstijl en sociale situatie op lokaal en regionaal niveau met de Gezondheidsmonitor. De Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen geeft inzicht in de gezondheid en leefstijl van Nederlanders van 19 jaar en ouder en vindt elke vier jaar plaats. In het onderzoek van de GGD staan vragen over onder andere:

- ziekten, aandoeningen en lichamelijke beperkingen;
- welbevinden, sociale contacten en mantelzorg;
- leefomgeving, zoals woonsituatie en geluidshinder;
- leefstijl, zoals roken, alcoholgebruik, voeding en bewegen.

In de Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen van 2016 is vallen meegenomen. Hierin wordt aangegeven dat vier op tien 75-plussers in voorgaande jaar gevallen is. Een derde van alle ouderen is in het voorgaande jaar minimaal één keer gevallen (33%; ongeveer 1.300 inwoners). Dit percentage is nagenoeg gelijk aan dat in 2010 en vergelijkbaar met de rest van de regio. Vier op de tien ouderen (41%) die het afgelopen jaar zijn gevallen, hebben bij het laatste valincident letsel opgelopen. Valongevallen vinden het vaakst buitenshuis plaats (57%). Valongevallen bij ouderen leiden niet alleen tot zorggebruik en medische kosten, maar ook tot minder zelfredzaamheid en minder participatie. Valongevallen nemen toe met de leeftijd; 28% van de 65- t/m 74-jarigen en 41% van de 75-plussers hadden in het voorgaande jaar minstens één valongeval. Vrouwen, ouderen met een laag inkomen en alleenwonende ouderen vallen vaker.

3. Kunt u een nadere toelichting geven op de gevolgen voor inwoners van Diemen, in het bijzonder 65+ers, die na een val in het ziekenhuis wordt opgenomen en/of te overlijden?

Vanuit de gezondheidsmonitor 2016 is bekend dat als iemand gevallen is het risico op vallen toeneemt. In Diemen is 15% van ouderen in het voorgaande jaar twee keer of vaker gevallen. Dit is vaker dan in de rest van de regio. Mensen die twee keer of vaker gevallen zijn, lopen meer risico om weer te vallen. Ook angst om te vallen is een belangrijke risicofactor. Van de ouderen in Diemen is 8% bang om te vallen.

Als mensen terugkomen vanuit het ziekenhuis wordt er fysiotherapie gegeven vanuit de zorgverzekeringswet. Hierbij heeft de fysiotherapie aandacht voor valpreventie en het signaleren van valgevaarlijke situaties. Waar nodig wordt er contact gezocht met de Wmo.

4. Worden in Diemen cursussen georganiseerd om preventief een val te voorkomen?

Valpreventiecursussen zijn opgenomen bij de zorgverzekeringen. Echter zit dit vaak niet in het basispakket maar via de aanvullende verzekeringen. Voor inwoners met een laag inkomen biedt de gemeente Diemen een Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) aan bij Univé. Deze bestaat uit een basis en een aanvullende verzekering. Een cursus valpreventie wordt vergoed vanuit deze CZM.

De gemeente Diemen organiseert zelf geen cursussen specifiek voor valpreventie. Echter enkele belangrijke risicofactoren voor een val zijn stoornissen in evenwicht, spierkracht en/of mobiliteit en veiligheid in huis. Op ieder van deze risicofactoren wordt er wel ondersteuning geboden:

- Bewegen is belangrijk om een valpartij te voorkomen. Mensen die regelmatig bewegen, hebben gemiddeld gezien, een beter evenwicht, meer spierkracht en meer lenigheid. Hierdoor daalt hun risico op vallen ten opzichte van mensen die onvoldoende bewegen.
Jaarlijks wordt er subsidie verstrekt aan Stichting Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO). Dit is een sportactiviteit onder begeleiding van een fysiotherapeut, voor 55 plussers in Diemen en/of mensen met een chronische aandoening en beperkingen. Voor ouderen levert MBvO een positieve bijdrage aan gezondheid en zelfredzaamheid doordat bewegen leidt tot verbetering van kracht, balans, uithoudingsvermogen, flexibiliteit en coördinatie.
- Een goed evenwicht maakt de kans op vallen kleiner. Gezonde voeding heeft een gunstig effect op het lichaam en kan zorgen voor een betere balans, zowel lichamelijk als geestelijk. Voedingsadvies is, net als bij valpreventie, vaak opgenomen in de zorgverzekering. Vanuit het CZM wordt voedingsadvies vergoed.

Als het onduidelijk is waar de evenwichtsstoornis vandaan komt, kan de huisarts doorverwijzen naar een valpoli (bv. bij OLVG Oost). Een valpoli is voor alle 60-plussers die het afgelopen jaar minstens een keer zijn gevallen, ouderen die een verhoogd valrisico hebben en ouderen die bang zijn om te vallen en daardoor minder bewegen. Op de valpoli wordt uitgebreid onderzoek gedaan naar de oorzaak van het vallen. Vervolgens wordt er een gericht advies gegeven over hoe het vallen verminderd of voorkomen kan worden.

- Een veilig huis. Voor een veilig huis kan er gebruik worden gemaakt van hulpmiddelen en voorzieningen vanuit de Wmo of ziektekostenverzekering. Niet alleen voor de badkamer en het toilet, maar ook voor de slaapkamer, keuken en de woonkamer.
- Veilig op weg. Ook voor onderweg zijn er een tal van oplossingen om het valrisico te verkleinen, zoals het gebruik van een rollator of een scootmobiel. Niet meer alle zorgverzekeringen vergoeden nog een rollator. Bij de CZM wordt de rollator, looprek, of krukken nog wel vergoed, net als aangepast schoeisel.

5. Hoe denkt u over een intensivering van de aandacht voor dit onderwerp en uitbreiding van de cursussen om nare gevolgen voor de personen die ten val komen en hoge kosten van ziekenhuisopnames te voorkomen?

Het is voor ouderen vaak onoverzichtelijk en onduidelijk wat er allemaal mogelijk is. Dit in combinatie met de verontrustende cijfers, maakt dat we voornemens zijn om een valpreventie cursus op te zetten. Lokale organisaties als de SWD en de fysiotherapeuten van Cordaan hebben al aangegeven hier graag aan mee te willen werken. Daarnaast zullen we ook gaan inzetten op voorlichting, door te informeren over de mogelijkheden voor valpreventie in de Diemen info. Ook zullen we een folder opstellen die bij de preventieve huisbezoeken en door de Wmo consultants verspreid kan worden.

Het college vertrouwt erop u met bovenstaande beantwoording voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Diemen,

De secretaris,

de burgemeester,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'J' and 'D' followed by 'de Kort'. The signature is written over a circular stamp that contains the number '10'.

J.D. de Kort

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'E' followed by 'Boog'. The signature is written over a circular stamp that contains the number '10'.

E. Boog